

M.CJ Oct 2016

सक्रिय - 001

Seat Number

CJ-101

**Introduction to Mass Communication and Journalism
(11010)**

P. Pages : 2
Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच. बी. पेंसिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All question are compulsory.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
6. All question carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answers any four of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A) What is the public opinion.
जनमत म्हणजे काय?
- B) What is media convergence.
माध्यमांचे एकत्रीकरण म्हणजे काय?
- C) What is media ownership.
माध्यम मालकी म्हणजे काय?
- D) What is Barriers in Communication.
संवादातील अडथळे म्हणजे काय?
- E) What is interpersonal communication
आत्मसंवाद म्हणजे काय?
- F) What is mass communication.
जनसंवाद म्हणजे काय?
- G) What is gate keeping
द्वारपाल म्हणजे काय?
- H) What is ICE
आय. सी. इ. म्हणजे काय?

12

2. Distinguish between intra personal and verbal communication.
व्यक्ती-व्यक्तीगत संवाद आणि मौखिक संवाद यातील भेद स्पष्ट करा. 12

OR / किंवा

What is your understanding about media social responsibility write brief about it.
माध्यमांची सामाजिक जबाबदारी याविषयी तुमचे आकलन काय आहे? याविषयी थोडक्यात लिहा.

3. Write a brief note on media culture.
माध्यम संस्कृती विषयी थोडक्यात लिहा.

OR / किंवा

Write a brief note on mass media.
जन माध्यमाविषयी थोडक्यात लिहा.

4. Explain the functions and nature of communication.
संवादाची कार्यप्रणाली आणि स्वरूप स्पष्ट करा. 12

OR / किंवा

Which are the models of communication explain one of them in brief.
संवादाचे मुख्य प्रतिमान कोणते? कोणतेही एक प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

5. Write short notes any two.
टिपा लिहा कोणत्याही दोन. 12

- A) Human communication.
मानवी संवाद
- B) Right to information
माहितीचा अधिकार
- C) Media ownership
माध्यम मालकी
- D) SKY Vision
स्काय विजन

*****

- g) What is agriculture journalism
कृषी पत्रकारीता काय आहे ?
- h) What is development support communication.
विकास पुरक संवाद म्हणजे काय ?

2. Write in details about the rural journalism subjects & development journalism.
ग्रामीण पत्रकारीतेचे विषय व विकास पत्रकारीता याविषयी सविस्तर लिहा.

OR

Explain Indian Communication Revolution.
भारतीय संवाद क्रांती स्पष्ट करा.

3. Explain the role of print media in Agricultural development communication
कृषी विकास संवादात मुद्रित माध्यमांची भूमिका विशद करा.

12

OR

What are social, cultural & economic barriers in development communication
विकास संज्ञापनातील सामाजिक, सांस्कृतिक आणि आर्थिक अडसर कोणते आहेत ?

4. What is your understanding about democratic decentralization write in details.
लोकशाही विकेंद्रीकरण या संदर्भातील तुमचे आकलन काय ते सविस्तर लिहा.

12

OR

How you write effective development messages for rural area ? State by suitable examples.
ग्रामीण भागासाठी प्रभावी विकासात्मक संदेश तुम्ही कसे तयार करणार ते सौदाहरण सांगा.

5. Write short notes on any two.
टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

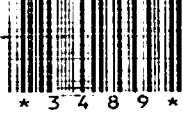
12

- a) Folk media & development
विकास आणि लोककला माध्यम.
- b) Conventional & non-conventional energy sources.
पारंपारीक आणि अपारंपारीक उर्जा स्रोत.
- c) Sustainable Development Communication
शाश्वत विकास संवाद.
- d) Cultural Communication.
सांस्कृतिक संवाद.

*****

Seat Number

CJ-301

Leader and Feature Writing Photo Journalism (23010)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

- Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
- Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच. बी. पेन्सिलच वापरावी.
- Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
- इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
- All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- All question carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answers any four of the following.

खालील पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा

- What are the main types of feature writing
वृत्तलेखनाचे मुख्य प्रकार कोणते.
- What are the language style of feature.
फीचर लेखनाची भाषा शैली कशी असावी.
- What are the 5 'W' and one 'H' in editorial.
संपादकीय लेखनाचे सुद्धे 'क' कार कोणते
- What is news story writing.
बातमीवर आधारित वृत्तकथा म्हणजे काय
- What is importance of editorials in news paper.
संपादकीय लेखनाचे वृत्तपत्रातील महत्व सांगा.
- What is importance of photo in news paper
वृत्तपत्रात छायाचित्राचे महत्व सांगा
- What is the profile feature.
व्यक्ती प्रधान फीचर म्हणजे काय?
- What are the importance of language in news paper
वृत्तपत्रात भाषेचे महत्व सांगा.

12

2. What are the types of editorial writing write in brief.
संपादकीय लेखनाचे प्रकार थोडक्यात लिहा. 12

OR

What is the difference between feature and news writing.
बातमी लेखन आणि फीचर लेखन यातील फरक स्पष्ट करा.

3. Explain the importance of photo journalism explain different types of photo journalism.
छायाचित्र पत्रकारितेचे महत्व विषद करा. छायाचित्र पत्रकारितेच्या विविध प्रकाराची माहिती विषद करा.

OR

What is feature & Discuss the different types of feature in brief.
वृत्तलेख म्हणजे काय? वृत्तलेखनाच्या विविध प्रकारांची थोडक्यात चर्चा करा.

4. Explain the meaning and need of editorials.
संपादकीय लेखनाचा अर्थ व गरज स्पष्ट करा. 12

OR

Explain the importance of cover story in magazine.
मालिकातील मुखपृष्ठ कथेचे महत्व सांगा.

5. Write short note any two.
खालील पैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 12

A) Picture story
छायाचित्र कथा

B) Editorial
संपादकीय

C) Computer technique
संगणक तंत्रज्ञान

D) Style book
शैली पुस्तिका

*****

Seat Number

CJ-102

History of Press and Other Media (11020)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिकेवर इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All question are compulsory.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
6. All questions carry equal mark.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answer **any four** of the following.

- A) What is the Dalit Press?
दलित पत्रकारिता म्हणजे काय?
- B) What is the regional press?
विभागीय पत्रकारिता म्हणजे काय?
- C) Write on the need of Language press.
भाषिक पत्रकारितेची आवश्यकता या विषयी लिहा.
- D) What is importance of 'Darpan' for Marathi press?
मराठी पत्रकारितेत 'दर्पण' चे महत्त्व काय आहे?
- E) What is mean by folk media?
पारंपारिक माध्यमे म्हणजे काय?
- F) What is Hindi journalism?
हिंदी पत्रकारिता म्हणजे काय?
- G) What is importance of 'Prabhakar' for Marathi press
मराठी पत्रकारितेत 'प्रभाकर' चे महत्त्व काय आहे?
- H) Write on the need of electronic media in 21st Century?
एकविसाव्या शतकात इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांची आवश्यकता या विषयी लिहा.

12

2. Write a brief note on History of Khandesh press.
खानेशातील पत्रकारितेचा इतिहास थोडक्यात लिहा. 12

OR

What is mean by Dalit Journalism? Write a brief on Dalit press in Maharashtra.
दलित पत्रकारिता म्हणजे काय? महाराष्ट्रातील दलित पत्रकारितेविषयी थोडक्यात लिहा.

3. Explain the importance of folk media in Maharashtra.
महाराष्ट्रातील पारंपारिक माध्यमांचे महत्व स्पष्ट करा.

OR

Track brief history of Indian Journalism.
भारतीय वृत्तपत्र सृष्टीचा थोडक्यात मागोवा घ्या.

4. Importance of radio in global world Discuss in brief.
वैश्विक जगतात रेडिओचे महत्व या विषयी थोडक्यात लिहा. 12

OR

Write on the need of newspaper in the society.
समाजासाठी वृत्तपत्रांची आवश्यकता याविषयी लिहा.

5. Write a short note any two. 12

- A) Satyashodhak Press
सत्यशोधक प्रेस
- B) Sakal
सकाळ
- C) B.R. Ambedkar
बी. आर. आंबेडकर
- D) Growth of electronic media in India.
भारतातील इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा विकास.

*****

Seat Number

CJ-202

Communication Research (12020)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. Figures to right indicate full marks.
उजवी कडील अंक गुण दर्शवितात.

1. Write answer **any four** of the following.
खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

12

- a) Explain the concept of foot nodes?
तळटीपा ही संकल्पना स्पष्ट करा ?
- b) State the observation method?
निरिक्षण पध्दती विषद करा ?
- c) What is mean by Exit Polls ?
एक्झिट पोल म्हणजे काय ?
- d) What is the importance of Panel Studies ?
पॅनल अध्ययनाचे महत्व काय ?
- e) Give the meaning of case studies ?
व्यष्टी अध्ययनाचा अर्थ विषद करा ?
- f) State the kinds of Interview ?
मुलाखतीचे प्रकार सांगा ?

g) Write the elements of Communication Research ?
संवाद संशोधनाचे घटक लिहा.

h) Define Communication Research ?
संवाद संशोधन म्हणजे काय ?

2. Explain the need of Media Research with examples ?
माध्यम संशोधनाची गरज सोदाहरण स्पष्ट करा ?

12

OR

Describe the advantage and disadvantage of content Analysis.
आशय विश्लेषण पध्दतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा ?

3. Give the meaning of Hypothesis and explain its Importance.
गृहितकृत्याचा अर्थ सांगून त्याचे महत्व विषद करा ?

12

OR

Explain the Role of Research design with examples ?
संशोधन आराखडाची भूमिका सोदाहरण स्पष्ट करा ?

4. How are readership and Audience surveys conducted ?
वाचक आणि प्रेक्षकांचे सर्वेक्षण कशा पध्दतीने केले जाते ते सांगा ?

12

OR

Elaborate the technique of Research Report writing ?
अहवाल लेखनाचे तंत्र सविस्तर स्पष्ट करा ?

5. Write short notes any two.

12

a) Historical Analysis.
ऐतिहासिक विश्लेषण

b) Dissertation.
लघुशोध प्रबंध

c) Sampling Methods.
नमुना पध्दती

d) Data Collection.
तथ्य संकलन

*****

Seat Number

CJ-302

Electronics Media and Production (23020)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 90

Instructions to Candidates :

सूचना :-

- Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
- Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच. बी. पन्सीलच वापरावी.
- Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
- इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
- All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1.

Write answers on any four of the following.
कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- What is tilting?
टिल्टिंग म्हणजे काय?
- Explain camera's longshot with suitable example?
कॅमेराचे दूरदृश्य उदाहरणासह स्पष्ट करा?
- What is monitor?
मॉनिटर म्हणजे काय?
- What are the types of radio station?
रेडिओ स्टेशनचे प्रकार कोणते ते सांगा?
- What is meant by radio documentary?
रेडिओवरील माहितीपट म्हणजे काय?
- Live telecast means what?
थेट प्रेषण म्हणजे काय ते सांगा?
- What is the job of video editor?
व्हिडीओ एडीटर/संकलकाचे काम काय?
- What is mean by an art direction?
कला दिग्दर्शन म्हणजे काय?

12

2. Explain the difference between radio & television copy writing?
रेडिओ व दुरचित्रवाणी यांच्यासाठी करण्यात येणाऱ्या कॉपीलेखन यात काय फरक असतो? ते स्पष्ट करा.

12

OR / किंवा

Explain Indian radio broadcast and journey?
भारतातील रेडिओची सुरवात आणि प्रवास सांगा?

3. Explain radio news bulletin structure?
रेडिओवरील बातमीपत्राची रचना सांगा?

OR / किंवा

Explain radio Announcer's work for programme?
रेडिओ उद्घोषकाच्या कार्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

4. Explain the production process of a TV programme.
दुरदर्शन कार्यक्रमाची निर्मिती याबद्दल माहिती सांगा?

12

OR / किंवा

Explain the production process of a TV documentary.
दुरदर्शनवरील माहितीपट निर्मितीची प्रक्रिया सांगा

5. Write note on any two.
टिपा लिहा कोणत्याही दोन

12

- (Recording)
ध्वनीमुद्रण
- (Zoom)
झुम
- (Anchoring)
निवेदन
- (Quiz programme)
प्रश्नमंजुषा

*****

Seat Number

CJ-103
News Reporting and Editing
(11030)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions are compulsory
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
6. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answer on any four of the following.

12

- a) What is lead?
शिरोभाग म्हणजे काय?
- b) Explain the structure of News.
बातमीची रचना स्पष्ट करा.
- c) Write types of Headlines.
मथळ्यांचे प्रकार लिहा.
- d) What is news room?
वृत्तदालन म्हणजे काय?
- e) What is inverted pyramid?
उलटा त्रिकोण म्हणजे काय?
- f) What is news elements?
बातमीचे तत्व म्हणजे काय?
- g) Write on Education news.
शैक्षणिक बातमीवर लिहा.
- h) What is Byline?
बायलाईन म्हणजे काय?

2. What is news? State the news function. 12
 बातमी म्हणजे काय? ते सांगून बातमीचे कार्य विषद करा.
- OR
- Explain the techniques and tools of interview. 12
 मुलाखतीची तंत्रे आणि साधने स्पष्ट करा.
3. Describe the types of news. 12
 बातम्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- OR
- Explain the qualities of news reporter. 12
 बातमीदाराचे गुण सांगा.
4. State the importance of photo journalism in newspaper industry. 12
 वृत्तपत्र उदयोगातील छायाचित्र पत्रकारितेचे महत्व विषद करा.
- OR
- Write in detail about proof reading. 12
 मुद्रित शोधना संदर्भात सविस्तर लिहा.
5. Write short notes any two of the following. 12
- a) Press Trust of India.
प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया
  - b) Box
चौकट
  - c) Readers letters
वाचकांची पत्रे
  - d) Byline
बायलाईन

*****

Seat Number

CJ-203

Media Law and Ethics

(12030)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

- Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
- Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काही अर्ध. बी. पेन्सिलच वापरावी.
- Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
- इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
- All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- Figures to right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Write answer on any four of the following.

खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

- What is the role of press to words the society.
वृत्तपत्राची समाजाप्रती भूमिका काय असावी.
  - What is contempt of court.
न्यायालयाचा अवमान म्हणजे काय?
  - What is fundamental rights?
मूलभूत अधिकार म्हणजे काय?
  - What is copy right act?
मुद्रणाधिकार कायदा म्हणजे काय?
  - Do media need ethics?
माध्यमांना नितीमत्ते संबंधीच्या नियमांची गरज आहे का?
- Describe the Indian official secrets act?
भारतीय कार्यालयीन गोपनीयता कायदा स्पष्ट करा?

12

- g) What is yellow journalism?
पीत पत्रकारिता म्हणजे काय?
- h) What are the major recommendations of first press commission.
पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या प्रमुख शिफारशी कोणत्या?

2. Explain the provision of working journalist act and what are the benefits of working journalist act to the journalist. 12
श्रमिक पत्रकार कायद्याबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. या कायदानुसार पत्रकारांना कोणते फायदे होतात ते लिहा.

OR

Describe the powers and Functions of press council.
वृत्तपत्र मंडळाचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा?

3. Describe key features of right to information act. How it is useful to Journalist. 12
माहितीचा अधिकार कायद्याची वैशिष्ट्ये सांगा. हा कायदा पत्रकारांसाठी कसा उपयुक्त आहे?

OR

Freedom of expression and freedom of press are two sides of same coin. Discuss.
अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि वृत्तपत्र स्वातंत्र्य एकाच नाण्याचा दोन बाजू आहेत. चर्चा करा.

4. Explain the importance of Media in democracy? 12
लोकशाहीत माध्यमाचे महत्त्व विषद करा?

OR

Describe the provisions of press and registration book act (1967).
वृत्तपत्रे आणि पुस्तक नोंदणी कायद्यातील (1967) तरतुदी सांगा?

5. Write short notes any two. 12

- a) Parliamentary privileges
सांसदीय विशेषाधिकार
- b) Cyber law.
सायबर कायदा.
- c) Trade mark act.
ट्रेड मार्क कायदा.
- d) Defamation act.
बदनामीचा कायदा.

*****

Seat Number

CJ-303

**Public Relation / Corporate Communication
(23030)**

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
3. Students should note, no supplement will be provided.
4. All question are compulsory.
5. All question carry equal marks.

1. Write answers of any four of the following.

12

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा कोणतेही चार.

- a) Write in short note about public relation.
जनसंपर्कावर थोडक्यात टीप लिहा.
- b) Explain the publicity and propaganda
प्रसिध्दी व प्रचार स्पष्ट करा.
- c) Write in short note about public relation tools.
जनसंपर्काच्या साधनांवर टीप लिहा.
- d) Write in short note about PR consultancy firms.
जनसंपर्क सल्लागार संस्थेवर टीप लिहा
- e) Write in short note about senior public relation officer.
वरिष्ठ जनसंपर्क अधिकाऱ्यावर टीप लिहा.
- f) What is mean by House journal.
गृहपत्र म्हणजे काय ?
- g) What is mean by press conference.
पत्रकार परिषद म्हणजे काय ?
- h) Write short note about Dist. Information officer.
जिल्हा माहिती अधिकारी यावर टीप लिहा.

2. "House Journal is a powerful tool for image building". Discuss. 12
 "प्रतिमा निर्मितीसाठी गृहपत्र हे प्रभावी साधन आहे ? चर्चा करा.

OR

What is public relations ? Discuss the importance of public relations.
 जनसंपर्क म्हणजे काय ? जनसंपर्काच्या महत्वाविषयी चर्चा करा.

3. What will be your checklist for organizing a 'Press Conference'. 12
 पत्रकार परिषदेचे आयोजन करतांना तुम्ही कोणती तयारी कराल.

OR

What is private sector PR ?
 खाजगी क्षेत्रातील जनसंपर्क म्हणजे काय ?

4. Highlight the history of public relations. 12
 जनसंपर्काच्या इतिहासावर प्रकाश टाका.

OR

Write a note on laws and code of ethics of public relations.
 जनसंपर्काचे कायदे आणि आचार संहिता यावर टिपण लिहा.

5. Write short notes any two. 12
 टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

- Publicity and propaganda.
 प्रसिध्दी व प्रचार
- Exhibition
 प्रदर्शन
- Media and P.R.O.
 जनसंपर्क अधिकारी आणि माध्यमे.
- Press visits
 पत्रकार भेटी

*****

2

सक्रिय - 012

Seat Number

CJ-104

Advertising and Public Relations (11040)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
6. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answers any four of the following.

- a) Write on scope of Advertising.
जाहिरातीच्या व्याप्तीवर लिहा.
- b) Write on duties of P.R.O.
जनसंपर्क अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये लिहा.
- c) What is product Advertisement?
उत्पादनाची जाहिरात म्हणजे काय?
- d) What is public Relations?
जनसंपर्क म्हणजे काय?
- e) Write on Advertising Industry.
जाहिरात उद्योगावर लिहा.
- f) What is House Journals?
गृहपत्र म्हणजे काय?

12

g) What is logo?
बोधचिन्ह म्हणजे काय?

h) Write on press conference.
पत्रकार परिषदेवर लिहा.

2. Discuss the benefit of advertisement in buying decisions.
खरेदीचा निर्णय घेतांना जाहिरातींमुळे ग्राहकांना कोणते लाभ मिळतात.

12

OR

Write the various tools of public Relations.
जनसंपर्काची विविध साधने लिहा.

3. Explain the nature Direct and indirect Advertising.
प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष जाहिरातीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

OR

Write the qualities of good public Relations officer.
चांगल्या जनसंपर्क अधिकाऱ्याची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

4. What is the private sector P.R.
खाजगी क्षेत्रातील जनसंपर्क म्हणजे काय?

OR

Explain the definition of Advertisements.
जाहिरातीच्या व्याख्या स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any two.

a) Model in advertisement.
जाहिरातीमधील मॉडेल.

b) Public benefits advertisements.
लोकहितात्मक जाहिराती.

c) Exhibitions.
प्रदर्शन

d) Universities public Relation.
विद्यापीठाचा जनसंपर्क

*****

Seat Number

CJ-204

Management of Media Organization (12040)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

- Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
- Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी (एच. बी. पेन्सिल) वापरावी.
- Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
- इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
- Figures to right indicates full marks.
उजव्या बाजूस पूर्ण गुण दर्शविले आहेत.

1.

Write on any four.

खालीलपैकी कोणतेही चार सोडवा.

- Explain the term Called Media Organization.
माध्यम संस्था ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- What is mean by vertical organization structure?
उभी संस्थात्मक रचना म्हणजे काय ते सांगा.
- DAVP Means what?
डी ए व्ही पी म्हणजे काय?
- Media Policy means what ? Explain
माध्यमांचे धोरण म्हणजे काय ते सांगा.
- What do you understand by a term "Media conglomerates".
सोमच्या मते अनेक माध्यम मालकी म्हणजे काय ते लिहा.
- Delegation means what
कामाचे वाटप म्हणजे काय ते लिहा.

- g) What do you mean by Decentralization?
तुमच्या मते विकेंद्रीकरण म्हणजे काय ते लिहा.
- h) Write about the Ownership patterns in organization.
संस्थेच्या मालकी प्रकाराबाबत लिहा.

2. Explain in details about the principles of media management.
माध्यम व्यवस्थापनाची मुल्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

OR / किंवा

Explain the importance of media management.
माध्यम व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

3. What do you understand by a term "Media planning"? Explain it in detail example.
तुमच्या मते माध्यम नियोजन म्हणजे काय? ते सविस्तर उदाहरणासहीत स्पष्ट करा.

OR / किंवा

Explain in details about the importance of media planning.
माध्यम नियोजनाचे महत्त्व सविस्तर विशद करा.

4. Give detail information about the departments working in media organization.
माध्यम संस्थेतील विभागांची सविस्तर महिती द्या.

OR / किंवा

What is meant by a decentralization? Explain it in details
विकेंद्रीकरण म्हणजे काय ते सविस्तर स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any two.

- a) Media economics
माध्यमाचे अर्थशास्त्र
- b) Marketing
विपणन
- c) Distribution
वितरण
- d) A. B. C.
म. बी. सी.

*****

Seat Number

CJ-304

Folk Media Advasi Art of Khandesh (23040)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

सूचना :-

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
6. figures to right indicate full marks
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Write answer on any four of the following.

12

खालील पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

- a) Define Folk media
लोककला माध्यम म्हणजे काय?
- b) What is the importance of Folk media?
लोककला माध्यमाचे महत्व काय?
- c) State the kinds of Folk Arts?
लोककलेचे प्रकार सांगा?
- d) In which area Adivasi found in Khandesh
खान्देशात आदिवासी कोणत्या भागात आढळतात?
- e) What is mean by communication tools?
संवादाची साधने या संकल्पनेचा अर्थ काय?
- f) Give the meaning of tribal communication
आदिवासी संवाद या संकल्पनेचा अर्थ सांगा.
- g) Define cultural communication?
सांस्कृतिक संवाद म्हणजे काय?
- h) What is mean by Adivasi?
आदिवासी म्हणजे काय?

2. Write a detail note on Adivasi culture?
आदिवासी संस्कृती यावर सविस्तर टीपा लिहा?

12

OR

State the importance of Folk media as a tools of communication
संवादाचे साधन म्हणून लोककला माध्यमाचे महत्व विषद करा?

3. Describe the communication media of Adivasi in Khandesh
खान्देशातील आदिवासींची संवाद माध्यमे कोणती ते स्पष्ट करा?

12

OR

What is the developmental problem of Adivasi in Khandesh
खान्देशातील आदिवासींच्या विकासातील अडचणी कोणत्या आहेत?

4. Language is the powerful tools of communication -Explain
'भाषा संवादाचे प्रभावी साधन आहे' स्पष्ट करा.

12

OR

What is mean by 'Pada'? State the nature of 'Pada'
पाडा म्हणजे काय? पाडाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any two of the following.
टीपा लिहा कोणत्याही दोन.

12

- Adivasi Festival
आदिवासींचे सण-उत्सव
- Pawara Adivasi
पावरा जमाती
- Traditional media
पारंपारिक माध्यम
- Communication process of Adivasi
आदिवासींची संवाद प्रणाली

*****